

ZAGADNIENIA FILOZOFICZNE W NAUCE

PHILOSOPHY IN SCIENCE

(Proceedings of the Interdisciplinary Seminar)
ed. by M. Heller and J. M. Życiński

VII

FACULTY OF PHILOSOPHY
AT THE PONTIFICAL ACADEMY OF THEOLOGY

CRACOW 1985

WPROWADZENIE

Siódmy numer *Zagadnień Filozoficznych w Nauce* przynosi zróżnicowane w treści artykuły. Pozostają one raczej w treściowym niż formalnym związku z tematyką wykładów wygłaszanych na comiesięcznych konwersatoriach interdyscyplinarnych Nauka–Wiara. Program samych wykładów w okresie 1984 roku podany jest w *Calendarium*.

Nasze konwersatoria w okresie ubiegłego roku przybrały szczególny charakter z racji zorganizowania międzynarodowej Sesji Galileuszowskiej w maju 1984 r. Jej organizacja i przebieg były efektem współpracy krakowskiego Wydziału Filozofii PAT z Obserwatorium Astronomicznym w Castel Gandolfo i Uniwersytetem Katolickim w Waszyngtonie. Treść referatów i główne linie dyskusji zostały przedstawione w *Proceedings* sesji wydanych w styczniu 1985 r. przez Wydawnictwo Watykańskie.

Obecny numer *Zagadnień* otwiera tłumaczenie interesującego tekstu René Thoma, którego nazwisko związało się nierozłącznie z teorią katastrof. Artykuł jego pióra pozostaje wciąż w kręgu tej historii, wskazując jej implikacje filozoficzne, które — w zamierzeniu autora — mogą „odrodzić filozofię przyrody”.

We współczesnych dyskusjach w perspektywach filozofii przyrody podejmowane są kwestie dotyczące implikacji zasady antropicznej. Artykuł W. Skoczego poświęcony tej zasadzie sygnalizuje, jak bardzo różne treści łączone są z nią w ujęciach poszczególnych autorów.

Filozofię fizyki Cz. Białobrzeskiego, którą czasem nazywa się „fizyką domyślaną do końca”, przedstawia artykuł M. Sawickiego. Dorobek warszawskiego fizyka wydaje się zarówno nieznanym jak i interesującym, stąd też artykuł M. Sawickiego jest także zaproszeniem do bliższego poznania filozofii fizyki kwantowej Białobrzeskiego.

Artykuł W. Moskwy dotyczy trudności teorii ewolucji. Nie kwestionując samej idei ewolucyjnego rozwoju przyrody autor zwraca uwagę, jak wiele trudnych do wyjaśnienia kwestii występuje we współczesnych wariantach ewolucjonizmu. Artykuł ten jest wynikiem współpracy z przedstawicielami wrocławskiego środowiska naukowego, którzy czynnie uczestniczą w naszym konwersatorium.

Pierwszą część *Zagadnień* zamykają refleksje z zakresu filozofii języka, bliskie tematycznie problematyce przedstawionej przez W. Greenberga podczas grudniowego konwersatorium.

---

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

W drugiej części znajdziemy jak zwykle szereg recenzji nowych pozycji wydawniczych. Z obowiązku wydawniczego wypada nam także zasygnalizować, iż wybór artykułów z konwersatoriów interdyscyplinarnych ukaże się w formie książkowej w 1986 r. Wybór ten, zatytułowany *Filozofować w kontekście nauki* zostanie wydany nakładem Polskiego Towarzystwa Teologicznego.

Ks. W. Skoczny

C a l e n d a r i u m

Tematyka konwersatorium interdyscyplinarnego Nauka–Wiara w roku 1984

- 20 I — Prof. Andrzej Fuliński, IF UJ, Czas i nieodwracalność.
- 17 II — Prof. K. Zalewski, IF, Czy Platon cieszyłby się z obecnej fizyki cząstek?
— mgr Jacek Urbaniec, II UJ, Indeterministyczne podstawy determinizmu.
- 16 III — Prof. J. Rayski, IF UJ, Filozoficzne aspekty teorii względności.
— mgr Z. Badura, Fil. UJ, Paradoks kłamcy.
- 24–27 V — Sesja Galileuszowska.
- 19 X — Doc. M. Heller, PAT, Eschatologia kosmiczna.
- 16 XI — Prof. Z. Grabowski, IB PAN, Życie na Ziemi próba ekstrapolacji.
— Prof. Jude P. Dougherty, CUA–Washington, Substance as Controlling.
- 6 XII — Prof. M. A. MacCallum, Queen Mary College, Cosmology as A Science.
— Dr W. Greenberg, Berkeley, Kripke on Contingent Identity.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
Calendarium	4
René Thom, Ku odrodzeniu filozofii przyrody	5
Ks. Włodzierz Skoczny, Główne warianty zasady antropicznej	21
Mieczysław Sawicki, Cz. Białobrzeski jako filozof przyrody	28
Walenty Moskwa, Kontrowersje w ewolucjonizmie	43
W. Joseph Greenberg, Fakty ogólne a russellowska teoria deskrypcji	70
Recenzje:	
J. Źyciński, W kręgu filozofii procesu	85
M. Heller, Teoria katastrof	89
M. Heller, Tematyczna analiza nauki	91
M. Heller, „Bóg i nowa fizyka”	95
M. Heller, Otwarty świat Sir Karla Poppera	99
T. Kazimierczak, Granice ludzkiego poznania	103
M. Nabiałek, Drogi i bezdroża myślących	106
Z. Badura, Język a ontologia	111